

Stichting DUPAN
Bronland 12-D
Campus Universiteit Wageningen

Postbus 249
6700 AE Wageningen
info@dupan.nl

Verschijnt 4 x per jaar
Jaargang 6

Op 1 juni 2010 sloegen de voorzitters van NeVeVi, NeVePaling en CvB de handen ineen om de paling in Nederland te helpen. Zij richtten de Stichting DUPAN op. In datzelfde jaar ontstond het Duurzaam Paling Fonds. DUPAN hanteerde van meet af aan het motto: samenwerken aan een duurzame palingsector. Daarover berichten we graag in het DUPAN-Journaal.

www.dupan.nl

(Foto: Joachim de Ruijter)

Project “Paling over de Dijk” in volle gang

HARLINGEN, 8 oktober 2016

Zaterdag 8 oktober werd in Friesland ruim duizend kilo schieraal over de dijk gedragen. Daarmee werd het project “Paling over de Dijk” (PODD) 2016 in de schijnwerpers gezet.

Bij dit belangrijke moment waren vertegenwoordigers aanwezig vanuit het ministerie, provincie, waterschap, sportvisserij, ingenieursbureaus en de palingsector.

Sinds eind augustus van dit jaar wordt er paling over de dijk gezet in totaal zes provincies (Friesland, Noord-Holland, Utrecht, Gelderland, Noord-Brabant en Zeeland). Beroepsvissers vangen de geslachtsrijpe paling vlak voor de pompen van gemalen weg en zetten deze achter de waterbarrières weer uit, waardoor ze kan ontsnappen naar open zee. Zo kan paling voor nageslacht zorgen en kan er uiteindelijk weer meer

jonge paling terug naar Nederland komen. Want zolang de voor de paling dodelijke waterbarrières niet worden aangepast, kan ze er niet zelf langs en is ze voor overleving en voortplanting afhankelijk van menselijke hulp.

Niet voor consumptie

Voor stichting DUPAN is tot nog toe steeds leidend geweest dat de bij PODD uitgezette schieraal gevangen

moest zijn bij een migratieknelpunt: meestal zijn dat gemalen en waterkrachtcentrales, maar in sommige gevallen zorgen ook stuwen en waterinlaten voor onoverkomelijke obstakels voor schieraal op weg naar zee. Dit jaar is echter voor het eerst schieraal uitgezet die niet voor migratieknelpunten is gevangen, maar gevangen is door Friese beroepsvissers binnen hun eigen quotum. Deze vis is in principe gevangen om verkocht te worden aan de vishandel, maar dit jaar hebben de Friese Bond van Binnenvissers en DUPAN afspraken gemaakt om 1.000 kilo schieraal uit dat quotum te halen en uit te zetten.

Bijdrage aan de natuur

De uitgezette schieraal doet er waarschijnlijk 6 tot 12 maanden over om

van Nederland naar de 5000 kilometer verderop gelegen paaigronden in de Sargassozee te zwemmen. Met een productie van een tot vier miljoen eitjes per schieraal zal deze uitzet een grote bijdrage leveren aan de hoeveelheid jonge aal die over een half jaar geboren gaat worden en richting de Europese kusten gaat.

Verwachtingen overtroffen

De uitzet op zaterdag 8 oktober van schieraal gevangen binnen het Friese quotum is succesvol verlopen. De geplande 1000 kilo werd door de vangsten van acht Friese beroepsvissers met 17 kilo overschreden en de kwaliteit van de schieraal bij de uitzet was zonder uitzondering prima: levendige vis die meteen de diepte opzochten om de Waddenzee op te zwemmen.

Het project Paling over de Dijk wordt geleid door stichting DUPAN en duurt nog tot eind november.

Samenwerkende organisaties

In dit project werkt Stichting DUPAN samen met:

- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
- Waternet
- Wetterskyp Fryslân
- Hengelsportvereniging Hollands Kroon
- Sportvisserij Zuidwest-Nederland
- Sportvisserij Friesland
- NUON
- Waterbedrijf Evides
- Staatsbosbeheer, regio Zeeland
- Rijkswaterstaat
- Ministerie van EZ

Palingen gezien in de natuur?

Op de website Waarnemingen.nl melden natuurliefhebbers waargenomen palingen, ook slachtoffers van pompen van gemalen. Heeft u ook palingen waargenomen? **Meld het op Waarnemingen.nl.** Alle meldingen samen geven een goed overzicht van het leefgebied van paling in Nederland. Kijk op: waarneming.nl/soort/stats/2091

Nieuw rapport Working Group on Eel (WGEEL)

De WGEEL, de werkgroep van ICES (International Council for the Exploration of the Sea) die is belast met de evaluatie van de Europese aalbeheerplannen, heeft in haar meest recente rapport de aalstand als onveranderd geclassificeerd. De WGEEL pleit voor meer onderzoek, omdat de wetenschappelijke kennis over de aal veel hiaten vertoont. Bijvoorbeeld het trekgedrag van paling, de leefomstandigheden, ontwikkeling van monitoringssystemen voor grote waterlichamen, beschermingsmaatregelen bij waterkrachtcentrales en het coördineren van beheer van de aalstand en het verzamelen van gegevens over de aalstand in de Middellandse Zee. Uit een recente evaluatie blijkt dat het netto-effect van het uitzetten van paling niet goed te bepalen is vanwege het gebrek aan gegevens. Verder onderzoek is noodzakelijk.

Traceerbaarheid

De Europese Aalverordening voorziet in principe in een effectief systeem,

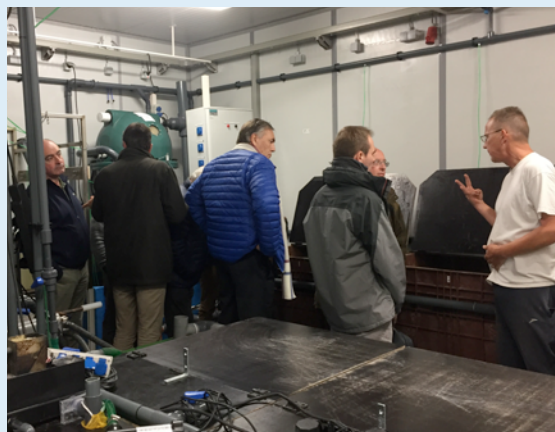
waarbij gemeenschappelijke doelstellingen (bescherming en het herstel, verbetering van de schieraaluittrek) worden bereikt via nationale beheerplannen en het verminderen van sterfte. In de praktijk is het echter lastig om de nationale plannen met elkaar te vergelijken. Volgens WGEEL is er geen methode voorhanden om de traceerbaarheid van glasaalvangsten sluitend te maken. Hierdoor was in 2015 een derde van de aanlandingen niet volledig traceerbaar. Ondanks een geldend CITES-exportverbod, werd in Hong Kong door de Chinese Douaneautoriteiten Europese glasaal aangetroffen.

Sterfte door sportvisserij

In het laatste WGEEL-rapport wordt de sterfte die veroorzaakt wordt door sportvissers expliciet genoemd als bedreiging voor het aalbestand. WGEEL pleit voor een nauwgezette verzameling van gegevens, omdat enkele lidstaten geen gegevens aanleveren over de sterfte die door sportvissers in die lidstaten veroorzaken. Met het inzichtelijk maken van die ontbrekende gegevens wordt een beter beeld verkregen over het aalbestand.

Sluitende controle

Stichting DUPAN acht de invoering van een sluitend traceerbaarheids-systeem noodzakelijk. Met het oog daarop wordt de Sustainable Eel Standard aan een "derde partij accreditatie" onderworpen. Samen met het Eel Stewardship Fund® zorgt deze standaard voor de totstandkoming van de volledige traceerbaarheid, van visser tot bord. Hiermee zijn paling en palingproducten uit legale en traceerbare bronnen - de goed beheerde en gereguleerde visserij, kweek en verwerking, herkenbaar voor de consument.

Franse glasaalvisser verkennen ESF-aanpak

In oktober bezocht een grote delegatie Franse glasaalvisser Nederland. Tijdens een driedaagse excursiereis maakten zij kennis met de Nederlandse palingsector en met de verschillende projecten die DUPAN onderneemt voor de verbetering van de palingstand. De vissers bezochten een palingkwekerij en een palinghandelaar met rokerij. Ook werd een bezoek gebracht aan de universiteit van Wageningen, het Eelric (zie elders in deze nieuwsbrief) en aan DUPAN.

Tijdens het bezoek aan de kwekerij werd kennis uitgewisseld over de manier waarop glasaal in Nederlandse kwekerijen wordt behandeld, welke eisen aan de levering worden gesteld en hoe deze onder optimale condities wordt opgekweekt opdat de uitval van jonge vis wordt geminimaliseerd. Vanaf de aflevering overleeft gedurende het gehele kweekproces meer dan 95% van de geleverde glasaal.

In Frankrijk bestaat geen palingcultuur zoals we die in Nederland kennen. Gerookte paling, heel of gefileerd, behoort al eeuwen tot onze traditionele keuken, maar is in Frankrijk onbekend. Tijdens het bezoek aan de rokerij lieten de Fransen zich het echte Hollandse broodje paling goed smaken.

In Wageningen bezochten de Fransen het Eelric, waar zij werden voorgelicht over het onderzoek naar

kunstmatige voortplanting van paling. Een middag was gereserveerd voor een bezoek aan het kantoor van DUPAN. Daar kregen de vissers een presentatie over de vele projecten die in Nederland door DUPAN worden uitgevoerd om de palingstand te verbeteren. De Fransen zijn uiteraard bekend met de uitzet van glas- en pootaal. Glasaaluitzet is in heel Europa een verplichte maatregel om de palingstand te verbeteren. Maar het project Paling Over De Dijk was nieuw voor hen. Veel aandacht werd besteed aan uitleg van en discussie over de Sustainable Eel Standard, het Eel Stewardship Fund en het belang van een Chain of custody (een gesloten handelsketen van visser tot bord). In Frankrijk is veel aandacht voor verduurzaming, vangstregistratie en traceerbaarheid. Steeds meer bedrijven worden gecertificeerd. De sector is er meer en meer van overtuigd dat de Europese paling het best gebaat is bij samenwerking op internationaal vlak.

Palingfonds gaat Europees

Dit voorjaar is de Eel Stewardship Association opgericht. Deze vereniging gaat voor Europese palingsectoren een coördinerende rol vervullen in de fondsenwerving.

Deze fondsen, zoals het Duurzaam Paling Fonds in Nederland, worden ingezet voor projecten die de palingstand verbeteren, en voor wetenschappelijk onderzoek naar effectieve beheermaatregelen. Daarnaast wordt het fonds ingezet voor de ontwikkeling en invoering van certificeringen voor de Chain of Custody en de Sustainable Eel Standard. In Nederland is Stichting DUPAN aangesloten bij de ESA, in Duitsland is dat Initiative zur Förderung des Europäischen Aals e.V. (IFEA). Duitsland is als eerste gestart met de invoer van het nieuwe Europese merk ESF, Eel Stewardship Fund. In Nederland zal het Duurzaam Paling Fonds logo in de loop van 2017 door het ESF worden vervangen.

Voor meer informatie: www.esf.international

Internationale wetenschappers bundelen krachten voor palingkweek

Een internationaal gezelschap van palingexperts trof elkaar op 20 en 21 oktober in Wageningen bij het startsymposium van het Eel Reproduction Innovation Centre (EELRIC). EELRIC is een initiatief van Wageningen University & Research en Stichting DUPAN. In dit internationale kennisplatform gaan wetenschappers samenwerken om tot belangrijke doorbraken op het gebied van palingkweek te komen.

Het opkweken van jonge palingen in gevangenschap is een internationale wetenschappelijke uitdaging. Na decennia van onderzoek is het bij de Europese paling nog niet gelukt om verder te komen dan het stadium van larfjes. Weten-

schappers slagen er maar niet in de larfjes te voeden, waardoor de jongen na enkele weken sterven. Door internationale samenwerking hopen DUPAN en Wageningen University & Research binnen afzienbare tijd een oplossing te vinden.

Het doel van de internationale samenwerking is het op grotere schaal kweken van palingen. Palingkweek biedt zo een oplossing voor de druk op het wilde palingbestand. Ook wordt verdere verduurzaming van de palingconsumptie bewerkstelligd. "Glasaal kweken kan, maar is een enorme wetenschappelijke uitdaging. Het is nodig de krachten van alle experts in de wereld te bundelen. EELRIC is de plaats waar men samen aan de slag gaat", aldus Martin Scholten, algemeen directeur Animal Sciences Group van Wageningen University & Research.

